

Tomasz Pudłocki, *Piątkiewicz Marian Felicjan (1883–1971)* [w:] Tekstowa kartoteka osobowa przemyslan, pod red. Anny Siciak, na stronie Przemyskiej Biblioteki Publicznej

PIĄTKIEWICZ Marian Felicjan (1883–1971), pedagog, krytyk literacki i muzyczny

Ur. 21 stycznia 1883 w Przemyśle jako syn Stanisława Ferdynanda, właściciela drukarni. Klasy I–IV ukończył w I Gimnazjum w Przemyśle, klasy V–VIII w Gimnazjum św. Jacka w Krakowie, gdzie w 1902 r. zdał maturę. Student Wydziału Filozoficznego UJ w latach 1902–1906. Na seminarium u prof. S. Tarnowskiego pisał prace: *Samuel ze Skrzypna Twardowski na tle współczesnym* (1903), *Wespeżjan z Kochowa Kochowski na tle współczesnym jako poeta* (1904), oraz w 1905 r. *Mikołaj Rej w stosunku do prądów religijnych XVI wieku*, którą prof. Tarnowski uznał za domową pracę egzaminacyjną przy egzaminie nauczycielskim. W Krakowie ogłosił w r. 1908 rozprawkę *Charakter i cele Sodalicji Mariańskiej. Odczyt ogłoszony na Walnym Zgromadzeniu Akademickiej Sodalicji Mariańskiej* (s. 1-7). Uczył jako suplent w Gimnazjum w Nowym Sączu od 28 VIII 1907 r. Egzamin nauczycielski zdał 27 XI 1908 z języka polskiego – głównego i z filologii klasycznej – pobocznego. W Nowym Sączu 7 marca 1909 r. miał wykład publiczny pt. *Liryka Cypriana Norwida*. We wrześniu 1909 przeniesiony do Gimnazjum w Brzeżanach (brał udział w pracach brzeżańskiego Koła TNSW, wygłaszając m.in. 12 marca 1910 r. referat *Formalne stopnie nauczania według Wigeta i próba ich praktycznego zastosowania do nauki języka polskiego*), a 21 czerwca 1910 r. do II Gimnazjum polskiego do Stanisławowa. Tam w sprawozdaniu

szkolnym z 1911 r. ogłosił drukiem rozprawkę *O nauce gramatyki języka polskiego w niższych klasach gimnazjum* (s. 3-20). W międzyczasie pisywał artykuły, m.in. do „Echa Przemyskiego”, np. *Polska książka w obronie katolicyzmu liberalnego* 1905 nr 33, 37, 40, 42. W r. 1923 ogłosił *Króla Ducha* Słowackiego, z własnym wstępem i opracowaniem; prof. Juliusz Kleiner, choć nie dopuścił pracy Piątkiewicza do druku w Bibliotece Narodowej, ocenił ją jako „bardzo poważną o istotnej wartości naukowej”; co więcej, uznał układ *Króla Ducha* przyjęty przez Piątkiewicza za najlepszy, a w *Zarysie dziejów literatury polskiej* zalecił właśnie tę edycję wśród komentowanych wydań dzieł Słowackiego. W czasie I wojny światowej był przydzielony do Gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Stanisławowie. Po odzyskaniu niepodległości został przeniesiony do Warszawy. Tam pracował w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego jako wizytator szkół powszechnych. Z dn. 16 maja 1922 r. przeniesiony do Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego jako wizytator; 13 lutego 1925 r. mianowany naczelnikiem Wydziału dla pracowników KOSW i naczelnikiem Wydziału dla lekarzy i dentystów szkolnych. Z dn. 28 kwietnia 1931 r. przeszedł w stan nieczynny. Pracował następnie jako polonista w Gimnazjum św. Jadwigi i w Gimnazjum Zmartwychwstaniek na Żoliborzu.

Pisywał do lokalnej prasy, recenzując m.in. książki wydawane przez wydawnictwa szkolne, (np. w „Pionierze” 1930/31 R. 1 z. 5 i 6 s. 266-269 G. Bychowski, *Słowacki i jego dusza. Studium psychoanalizy*), a także pisząc sprawozdania z przedstawień teatralnych i operowych. W okresie okupacji

brał udział w konspiracyjnym nauczaniu i zajmował się kolportażem gazetek, jednak po powstaniu warszawskim, ze względu na to, iż zupełnie zniszczono jego dom, przeprowadził się z żoną do Łodzi, a następnie do Bydgoszczy. Tam przez szereg lat pisywał do „Ilustrowanego Kuriera Polskiego”, zamieszczając artykuły z historii literatury: *Ksantypa i ksantypy* [Morstin *Obrona Ksantypy*] 1947 R. 3 nr 307 s. 8, *Stulecie arcyepoematu* [J. Słowacki *Król Duch*] nr 341 s.2-3, *Repatriacja w powieści* [E. Paukszta *Trud ziemi nowej*] 1948 R. 4 nr 80 s. 5, *Śmiech Jowialskiego* nr 106 s. 5, *Słowacki w dniach „Wiosny Ludów”* nr 133 s. 2, *O uczonym Bartłomieju znad Brdy* [Bartłomiej z Bydgoszczy] nr 251 s. 5, *Sienkiewicz i rewolucjoniści* nr 179 s. 2-3, *Nowa sztuka Szaniawskiego* [Kowal, pieniądze i gwiazdy], *Powieść o chłopskiej krzywdzie* [Z. Kossak *Suknia Dejaniry*] nr 348, *Gdzie się urodził Mickiewicz* nr 353 s. 2, „*Krakatit*” i „*Lalka*” 1949 R. 5 nr 30 s. 5, *Słowacki i Chopin* nr 51 s. 5, *Blaski i cienie diariusza kultury* nr 140 s. 5, *Aromat „Kwiatów polskich” Tuwima* nr 160 s. 5, *Dług splecony poecie* [A. Mickiewiczowi] nr 188 s. 5, *Wiersze Mariana Turwida* nr 258 s. 5, *Nowy portret Mickiewicza* nr 286 s. 5, *Powrót poetki* [K. Iłakiewiczówny] nr 328 s. 5, *Czy pomniejszyciel olbrzyma?* [P. Hertz *Portret Słowackiego*] nr 342 (1477) s. 5, *Chopin i Mickiewicz* nr 355 (1490) s. 5, *Wśród pisarzy pomorskich* 1950 R. 6 nr 51 (1545) s. 5, *Powieść o bohaterze naszych czasów* [E. Paukszta *Trzecia zmiana*] nr 72 (1566) s. 5, *Dziedzic lutni Słowackiego* [K.K. Baczyński] nr 112 (1606) s. 5, *Szkoła, która otrzymała stopień niedostateczny* [S. Kowalewski *Niedostatecznie*] nr 174 (1668) s. 5, *Słowacki w nowym wydaniu* nr 257 (1751) s. 5, *Poemat o dwu Amerykach laureata Pierwszej Międzynarodowej*

Nagrody Pokoju [Pablo Neruda] 1951 R. 7 nr 7 (1860) s. 5, *Poeta o poecie* [J. Przyboś Czytając Mickiewicza] nr 35 (1888) s. 5, *Pieśń naszych dni* [J. Koprowski *Nowa ziemia*] nr 117 (1970) s. 5, *Zapomniany Prus* nr 145 (1998) s. 5, *Nowe tomy Mickiewicza* nr 166 (2019) s. 5, *Prus na szlakach krajoznawczych* nr 217 (2070), *Gdy Prus jechał przez Bydgoszcz* nr 241 (2094) s. 6, *Nowe laury literackie* 1952 R. 8 nr 191 (2380) s. 3, *Literatura słowiańska Mickiewicza w nowym wydaniu* nr 282 (2471) s. 5, *Poetycka pochwała mowy polskiej* [M. Jastrun *Poemat o mowie polskiej*] nr 308 (2497) s. 5, *warsztat pisarski H. Sienkiewicza* 1953 R. 9 nr 81 (2582) s. 5, *Nad korespondencją Sienkiewicza* nr 117 (2618) s.5, *Pieśniarz Stanisław Niewiadomski* nr 195 (2696) s. 4, *Modrzewski – pionierem postępu* nr 219 (2720) s. 5, *Nowe wydania wielkich pisarzy odrodzenia* nr 231 (2732) s. 5, *Czy Andrzej Frycz nazywał się Modrzewski* nr 255 (2756) s. 5, *Listy Mickiewicza* nr 306 (2807) s. 5, *Nad listami Prusa. Historia jednej miłości* 1954 R. 10 nr 109 (2920) s. 5, *O agorafobii Bolesława Prusa* nr 163 (2974) s. 5, *Opowieść o młodym Żeromskim* nr 217 (3028) s. 5, *Iwaskiewicz o Chopinie* 1956 R. 12 nr 1 (3431) s. 5, *Wśród laureatów* [Przeglądu Kulturalnego za r. 1957]. *Nagrodzone „Ucieczki z pięciolinii”* [Z. Mycielskiego] 1958 R. 14 nr 34 (4083), *Galimatias ortograficzny czyli ortografii uczymy się na nowo* nr 303 (4352) s. 5, *Powieść czy pamiętnik* [J. Iwaskiewicz *Słowo i chwała. Książka moich wspomnień*] 1959 R. 15 nr 63 (4421) s. 4, *Słowacki a Chopin* nr 164 (4522) s. 5.

Zamieszczał też wiele artykułów z historii muzyki, również w „Ruchu Muzycznym”, np. *Muzyka w życiu*

Słowackiego 1959 nr 17/18. Pod koniec życia, po śmierci żony Jadwigi z domu May, ciężko chorował, co uniemożliwiło mu taką aktywność jak wcześniej. Zmarł nagle w Bydgoszczy 26 kwietnia i został pochowany w grobowcu rodzinnym na Powązkach w Warszawie.

Bibliografia:

Archiwum UJ PKEN 26; informacje od rodziny.

Pudłocki T., *Piątkiewicz Marian Felicjan*, W: *Słownik badaczy literatury polskiej*, red. J. Starnawski, Łódź 2003 t. 6 s. 222-224.